

LỤC VÂN TIÊN CỨU KIỀU NGHUYỆT NGÀ

(Trích “Lục Vân Tiên”) – Nguyễn Đình Chiểu

I/ Tìm hiểu chung

1/ Tác giả

- Nguyễn Đình Chiểu (1822-1888)
- Quê quán: Làng Tân Thới, phủ Tân Bình, tỉnh Gia Định.
- Cuộc đời:
 - + Ông xuất thân trong một gia đình quan lại nhỏ, học giỏi, giàu lòng hiếu thảo, cả cuộc đời sáng ngời nhân nghĩa, tình yêu nước thương dân.
 - + Cuộc đời riêng đầy bi kịch: bị mù, công danh dở dang.
 - + Tình chung đau xót: đất nước ta bị giặc Pháp xâm lăng, đất Nam Bộ mất dần vào tay giặc.
 - + Nguyễn Đình Chiểu là nhà thơ lớn của đất nước ta trong những nửa sau thế kỉ XIX.

2/ Tác phẩm

- Các tác phẩm chính của ông:
 - + Các truyện thơ: Truyện Lục Vân Tiên, Dương Từ Hà Mậu, Ngư Tiều y thuật vấn đáp.
 - + Nhiều bài thơ, bài văn tế tuyệt tác: Chạy giặc, Văn tế nghĩa sĩ Cần Giuộc, Văn tế Trương Định, Văn tế nghĩa sĩ trận vong Lục tỉnh, v.v...
 - + Tất cả văn thơ Nguyễn Đình Chiểu đều viết bằng chữ Nôm thấm đẫm tư tưởng nhân nghĩa, giàu lòng yêu nước thương dân và căm thù giặc sôi sục.

3. Đoạn trích

- + Đoạn trích Lục Vân Tiên cứu Kiều Nguyệt Nga nằm ở phần đầu của truyện.
- + Thể hiện khát vọng hành đạo giúp đời của tác giả và khắc họa những phẩm chất đẹp của hai nhân vật Lục Vân Tiên và Kiều Nguyệt Nga.
- + Bố cục:

Đoạn trích được chia làm hai phần.

- Phần 1: 14 câu đầu: Lục Vân Tiên đánh tan bọn cướp, tiêu diệt tên cầm đầu Phong Lai.

- Phần 2: 44 câu còn lại: Cuộc trò chuyện giữa Lục Vân Tiên với Kiều Nguyệt Nga sau trận đánh

II/ Đọc hiểu văn bản

1/ Hình ảnh Lục Vân Tiên:

a. Khi đánh cướp:

- Hoàn cảnh gặp cướp: Trên đường đi thi gặp bọn cướp đang hoành hành nhân dân.
 - Hành động: Bẻ cây làm gậy, xông vô → Diệt trừ bọn hung đồ.
 - Lời nói: Kêu bố đảng hung đồ.
 - Thái độ: Sôi sục, căm giận "Chớ quen làm thói hồ đồ hại dân" → Lên án hành động của bọn cướp.
 - Bọn cướp: Phong lai mặt đỏ phừng phừng, hung dữ thách thức Vân Tiên.
 - Lực lượng hai bên không cân xứng:
 - + Vân Tiên: một mình, vũ khí thô sơ.
 - + Lũ giặc: nhiều người, đầy gươm giáo.
 - Vân Tiên ứng xử: Tả đột hữu xông. → Rất nhanh không do dự, tính toán, hơn thiệt. Không can nguy hiểm đến tính mạng.
 - Cách so sánh làm cho người đọc thấy được tài năng của Vân Tiên hiện lên như một dũng tướng tài ba.
 - Vân Tiên chiến đấu vì tình yêu thương con người, vì nhân dân.
 - Kết quả: bọn cướp bị đánh tan, không kịp trở tay.
- ⇒ Nhân nghĩa bao giờ cũng chiến thắng. Tác giả xây dựng nhân vật lí tưởng để thể hiện khát vọng nhân dân. Vân Tiên là một anh hùng hảo hán, có tài võ dũng, có khí phách anh hùng và có tấm lòng vì nghĩa quên mình.

b. Khi trò chuyện với Kiều Nguyệt Nga

- Khi gặp Kiều Nguyệt Nga chàng cười nói hỏi han "Làm ơn há dễ trông người trả ơn". → Giản dị, mộc mạc, chân thành của chàng trai Nam Bộ.
- Cách ứng xử đúng đắn, đoàng hoàng và lịch sự.
- Thể hiện quan niệm: làm việc nghĩa là lẽ sống của người hiền nhân quân tử.

⇒ Vân Tiên là một nho sinh chính trực, phong thái đường hoàng, khinh tài trọng nghĩa, đôn hậu bao dung, ân cần hỏi thăm và từ chối sự đền đáp ơn huệ. Là chàng trai dũng cảm giàu lòng nhân nghĩa.

2/ Hình ảnh Kiều Nguyệt Nga

- Là con gái quan chi phủ xinh đẹp, hiếu thảo, thùy mị, nét na, có học thức.
- Cách xưng hô: tiện thiếp, quân tử: dịu dàng mực thước làm xúc động cảm kích trước hành động nghĩa hiệp của Lục Vân Tiên.

- Muốn trả ơn cho người đã cứu mình, cứu cả đời người con gái. → Là người có tính cảm trước sau đằm thắm ân tình.

⇒ Kiều Nguyệt Nga là người trọng tình, tự nguyện gắn bó cuộc đời mình với Lục Vân Tiên, cô gái khuê các gặp hiểm nghèo được cứu giúp.

III. Tổng kết:

1. Nội dung

- Lục Vân Tiên đánh tan bọn cướp Phong Lai trên đường đi thi để cứu Nguyệt Nga, Nguyệt Nga ngỏ ý đền đáp ơn cứu mạng.
- Thể hiện khát vọng hành đạo giúp đời của tác giả và khắc họa những phẩm chất đẹp đẽ của hai nhân vật Lục Vân Tiên và Kiều Nguyệt Nga.

2. Nghệ thuật

- Nhân vật được miêu tả qua hành động, cử chỉ, lời nói.
- Truyện kể mang tính chất dân gian.
- Nghệ thuật so sánh.
- Ngôn ngữ kể chuyện mộc mạc, giản dị gần gũi với nhân dân lao động, phối hợp với diễn biến tâm lí nhân vật.